

löytää näitten mykkäelokuvien vaikutuksen.

Toinen ratkaiseva vaikutus oli tapaaminen silloin runsasta maanalaista mainetta nauttineen, virallisesti kiroton, mutta juuri elokuvineen julkisuuteen astuneen Aleksandr Sokurovin kanssa. Tämä rupesi yksityisesti pitämään pientä elokuvakoulua, jossa Jufit oppi elokuvateon rutiineja. Merkittävä vaikutus oli myös toisella perestroika-ajan gurulla Aleksei Germanilla, joka rupesi tuottamaan Jufitin pitkää esikoiselokuvaa. Hän ehdotti Jufitille Aleksei Tolstoin teoksen *Semja Burdalaka* (Burdalakin perhe) filmatisoimista, sen siirtämistä nykyaikaan. Lopputuloksessa *Papa, umer Ded Moroz* (Isä, pakkasukko on kuollut) ei ollut jälkeäkään kirjalliseen lähtökohdastaan, mutta Jufit oli saanut jalkansa Lenfilmin oven väliin. Elokuva ei koskaan saanut teatterilevitystä romahdustuskissaan huokailevassa Neuvostoliitossa, mutta sai pääpalkinnon Riminin elokuvajuhlilla Italiassa ja Jufitista ruvettiin puhumaan Tarkovskin henkisenä perillisenä. Myöhemmin tämänkin elokuva toki esitettiin televisiossa.

Kuollut maailma, jota Jufit haluaa esittää käsitteellään nekrorealismi, onkin se todellinen maailma, joka häntä neuvostoyhteiskunnassa ympäröi, mutta jonka hän vain on siirtänyt kuvitteelliseen muotoon. Hänen sanojensa mukaan sana nekrorealismi on kahden käsitteen yhdistelmä, ”neko” on maailma, josta puuttuu elämä, ”realismi” taas elämän todellisuus. Hänen lyhytelokuvissaan esiintyy aina vilauksenomaisena siloteltu neuvostokuva; pikku pioneereja, balettitanssijoita, mahtavia sotakoneita. Nämä kaikki edustavat hänelle jo kuollutta maailmaa, vaikka elämästäkään ei ole paljon tietoa.

Ensimmäistä pitkää elokuvaa seurasi sarja pitkiä elokuvia:

Derevjannaja komnata (Puinen huone, 1994), *Serebrjannije golovy* (Hopeapäät, 1997), *Ubytyje molniei* (Salaman surmaamat, 2002), *Prjamohoždenije* (Pystyssä kävely, 2005). Näitten elokuvien läpikäyvästä teemana on tiedeuskovaisuuden kritiikki. Monissa niissä on tiedemieshahmo, jonka näkemykset asetetaan kyseenalaisiksi, jolleivät ne sitten ole peräti tuhoamassa muiden elämää. Epämuodostuneita tieteen ”saavutuksia” vilisee siellä täällä. Tämä on itse asiassa uusi muunnelma Jufitin järjestelmäkritiikistä, joka saa universaaleja muotoja riippumatta siitä, mikä yhteiskuntajärjestelmä on kyseessä.

Neuvostoliitossa uskonnoksi nostettu tiede sai uskomattomia piirteitä, kuuluisimpana esimerkkinä ”geenitutkija” Lysenko, joka sai Stalinin uskomaan, että hankitut ominaisuudet periytyvät, minkä avulla maatalouden piti nouseman huikeaan kukoistukseen. Tähän viitataan siellä täällä Jufitin elokuvissa. Tieteen rakentamat epämuodostuneet oliot ovat kuin peräisin George Romeron

zombie-elokuvista, valmiina raatelemaan eläviä olentoja.

Poikkeuksen tästä tiedeuskovaisen sarjasta muodostaa *Derevjannaja komnata*-elokuvan päähenkilö, joka on elokuvakamerallaan muovaamassa uudestaan omaa elämäänsä ja ympäristöään: kyseessä on elokuvantekijän itsekritiikki ja apoteosi. Kuitenkin hän on osa maailman valheeksi muuttamisen mekanismia samoin kuin tiedeuskovaisetkin. Katsooko Jufit vakavissaan peiliin? Ainakaan hän ei usko instrumenttinsa rehellisyyteen.

Jufitin tärkeä aihe onkin valheen mekanismit. Hyväntekijät, ensihoitajat, käyvät pieksämään hoidokkejaan, maailman hyväksi muuttajat, tiedemiehet, luovatkin epämuotoisia olioita. Onko ihminen edes koskaan oppinut kävelemään kahdella jalalla, mietiskelee Jufit. Ikään kuin johdonmukaisena seurauksena tälle mietiskelylle Jufit kokee olevansa umpikujassa. Ei ajatustensa maailmassa, vaan siksi, ettei ole päässyt toteuttamaan käsikirjoituksiaan, joita hän sanoo kirjoittavansa kaiken aikaa.

Velipekka Makkonen

Totalitaarisen viestinnän aukot

***Totalitarian Communication: Hierarchies, Codes and Messages.* Ed. Kirill Postoutenko. transcript Verlag: Bielefeld, 2010. 316 s.**

Muun muassa Pietarin Smolny instituutissa, Saksan Konstanzin yliopistossa ja Pariisin Institut d'Etudes Avancées:ssa vaikuttavan sosiologi-kulttuurintutkija Kirill Postoutenkon toimittama artikkelikokoelma *Totalitarian Communication: Hierarchies, Codes and Messages* pureutuu otsikkoonsa erittäin tervetulleella otteella. Myös valtakunnallinen Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen tutkijakoulu sai oivan tilaisuuden tutustua kirjan

aihepiiriin sekä saada arvokkaita kommentteja töihinsä Postoutenkon vieraillessa Aleksanteri-instituutissa elokuussa.

Teoksen päämääränä on selvittää, mitä totalitaarinen viestintä itse asiassa on. Erä tieteenalaja edustavien, mutta yhtä kaikki viestintään keskittyvien artikkelien tavoitteena on Postoutenkon mukaan kyseenalaistaa ja päästä eroon totalitaarisen ja ei-totalitaarisen välisestä dikotomiasta ja osoittaa totalitaarisiksi luokiteltujen yhteiskuntien viestintä paljon monitahoisemmaksi kuin termi ”totalitaarinen” antaa ymmärtää. Kirjan 12 artikkelia käsittelevät teemaa kiitettävän monipuolisesti, joskin artikkelien jako kolmeen

ryhmään – Hierarkioihin, Koodeihin ja Viesteihin – kirjan aloituksen mukaisesti tuntuu hieman turhalta, sillä selkeän erottavaa yhteyttä näiden nimittäjien ja niiden alla olevien artikkelien välillä ei ole. Lukijalle ei toisin sanoen selviä miten lopulta ne artikkelit, jotka ovat osiossa ”Hierarkiat” eroavat esimerkiksi ”Koodit”-osion artikkeleista. Sen sijaan teoksen alaotsikkona ne toimivat hyvin, korostaen teoksen kriittistä pureutumista totalitaarisen viestinnän käsitteeseen.

Kirjan ensimmäisessä artikkelissa Lorenz Essen tarkastelee Stalinin valtaa ja sen viestinnällisiä käytäntöjä Habermasin julkisen sfäärin käsitettä kontekstualisoiden. Essenin mukaan bolševikkien julkisen toiminnan näkeminen ainoastaan pseudodemokraattisena julkisivuna ei ole tyydyttävä, joskaan kysymys ei luonnollisestikaan ole habermasilaisesta liberaalista julkisesta sfääristä. Essenä kiehtoo kysymys siitä, miksi juuri Stalinin aikana erilaiset julkista sfääriä imitoivat käytänteet, ennen kaikkea julkiset kokoontumiset, tulivat niin näkyviksi, vaikka hyvin tiedetään, että Stalin näki muun muassa kaikissa valtakuntansa ala-yhteisöissä elementeissä vihollisuuden potentiaalin. Essenin mukaan nimenomaisesti Stalin kykeni luomaan omanlaisensa ”neuvostolaisen julkisen sfäärin” (*Sovetskaja obščestvennost*, s. 44), joka ammensi voimansa johtajansa luoman pelon ilmapiiriin lisäksi perinteisistä venäläisistä julkisen osallistumisen käytännöistä. Essen sijoittaa tyylikkään viileästi ja moralisoimatta oman näkökulmansa viime vuosien kiinnostukseen tarkastella neuvostoyhteiskunnan ja kulttuurin piirteitä omaan kontekstiinsa sijoittuvina performatiiveina. Sen sijaan, että piirteet jätettäisiin omaan moraalisuuteensa esimerkiksi keinokeinoisina kokoontumisina tai näytösoikeu-

denkäynteinä, Essen lähestyy näitä useasti kuolemaa ja kauhua kylväneitä tilanteita performansseina, joissa tuli käyttäytyä ja puhua ”bolševistisesti”. Kysymys on tällöin siitä, miten onnistuneita tai epäonnistuneita yksilöiden tuottamat poliittisesti korrektit esitykset ja osallistuminen olivat tiettyssä sosiaalis-poliittisessa tilanteessa. Keskeiseksi stalinistisen julkisen sfäärin piirteeksi muodostui ritualistinen fuusio ”näyttelijöiden” ja yleisön välillä: ne olivat identtiset (s. 48). Tämä konkretisoitui äärimmilleen vietynä poliittisena lojaalisuutena, jonka pienetkin murtumat olivat kohtalokkaita jäsenilleen. Esimerkiksi lähes kaikki puolueen jäsenet, jotka olivat äänestäneet kerrankin opposition esityksen puolesta vuoden 1922 jälkeen, ammuttiin myöhemmin (s. 49). Tämä lojaalisuus ei koskenut ainoastaan puoluetta, vaan siitä tuli koko stalinistisen julkisen sfäärin avainpiirre. Huima ristiriita liittyi myös siihen, että samaan aikaan kun stalinistinen hallinto toteutti yksilön totaalisesti sivuuttavia massapuhdistuksia, yksilöllisyys nousikin äärimmäiseen merkitykseen esimerkiksi äänestysten yhteydessä: jopa pieni vuosien takainen yksilöllinen liike saattoi olla elämän ja kuoleman kysymys (s. 50). Essenin mukaan Stalinin julkinen sfääri muodostui fyysisesti läsnä olevista ihmisistä ja muistutti perinteistä kyläyhteisöä tai esimodernia urbaania julkista sfääriä (s. 57). Tältä osin se erosi radikaalisti läntisestä, habermasilaisesta julkisesta sfääristä, joka perustuu etäännyttämiselle, persoonattomuudelle ja immunisaatiolle, jota edustaa esimerkiksi sanomalehdistö tai vaaliuurna. Erityisesti stalinistisen neuvostomedian tieto ei tuottanut vastaavaa de-personointia, vaan siinä käsitelty tieto täytyi puida fyysisesti osallistuvassa julkisessa sfäärissä. Essenin mukaan tällainen julkinen sfääri

tarjosi ennen kaikkea ”kapellimestarilleen” foorumin toteuttava poliittista melodraamansa modernin ja rationaalisen performanssin sijaan. Artikkelit tarjoaa väijäämättä pohdittavaa siihen, millaisia vaikutuksia tällaisella julkisen sfäärin luonteella on ollut Neuvostoliiton ja sittemmin Venäjän poliittiselle kulttuurille ja kommunikaatiolle. Stalinin perintö ei ole varmastikaan tehnyt hyvää *obščestvennost*-käsitteen edellytyksille muovautua habermasilaiseksi positiiviseksi demokraattiseksi potentiaaliksi.

Kirjan kiistatta erikoisin artikkeli on Jean K. Chalabyn erittely julkisesta viestinnästä totalitaarisissa, autoritäärisissä ja staattisissa poliittisissa järjestelmissä. Viimeksi mainittuun luokitukseen Chalaby sijoittaa esimerkiksi Putinin Venäjän. Chalabyn ote on selkeän positivistinen – tietty poliittinen järjestelmä luokitellaan tiettyjen tunnusmerkkien mukaan ja vastaavasti näitä tunnusmerkkejä noudattavat tietyt mediasysteemit. Yleisellä makrotasolla tällainen luokittelu on sinänsä mielekäs ja listatut erot ovat monessa suhteessa järjestyksessä. Mutta liian yksityiskohtaiset makrotasoiset luokitukset tuottavat ongelmia kun niitä ryyditetään empiirisillä maininnoilla. Chalabyn mukaan esimerkiksi ”viimeaikaisten todisteiden valossa Venäjä on palaamassa autoritäärisyyteen” (s. 77). Tarkempaa ja perustellumpaa olisi puhua autoritäärisistä piirteistä, jotka ovat kiistatta vahvistuneet, mutta niiden rinnalla esiintyy kyllä varsin epäautoritäärisiä piirteitä, kuten Internet tai lukemattomat pienjulkaisut. Ja ennen kaikkea, ehkä olisi kiehtovampaa tarkastella sitä, miten vallan autoritäärisyys tai vertikaalisuus rakentuu horisontaalisesti, yhteiskunnan viestinnän monenlaisissa käytännöissä, enemmän kuin abstraktisti luokiteltuna vertikaalisena projektina. Hyvin yleisellä tasolla

tapahtuva regiimi-sidonnaisen poliittisen viestinnän kuvaus tuottaa juuri tällaista yksinkertais-tettua ja empiirisiltä väitteiltään ongelmallista analyysia. Välillä mennään moralisoinnin puolelle. Chalaby esimerkiksi muistuttaa, että ”kapitalismin lieveilmiöt ja korporatiivinen valta eivät saisi häiritä meitä ymmärtämästä demokraattisen viestinnän liberaaleja perusteita” ja ”Missään muussa mediamallissa politiikoilla ei ole vähemmän valtaa omaan viestintäympäristöönsä kuin demokraattisessa” (s. 79). Kiinnostavaa olisi tietää kuka kansalaisen oikeuksista ponnistava tutkija ylipäätään väittää, että jokin ei-demokraattinen viestintämalli olisi demokraattista parempi. Chalabyn kommentin perusteella näin näyttäisi olevan ja vaikuttaa siltä, että liika kritiikki esimerkiksi ”absoluuttisen vapaata” Yhdysvaltojen ja Britannian mediaa kohtaan on hämärtämässä ymmärryksemme niiden hienoudesta. Eikö sitten juuri demokraattisen mallin tulisikin pureutua myös kriittiseen arvioon itsestään, vaikkapa kapitalismin viestinnällisiin lieveilmiöihin? Artikkelin moralisoivat sivuhuomiot selittyvät osin Chalabyn sangen lattean pääteesin valossa, jonka mukaan demokraattinen viestintämalli on parempi ja vapaampi kuin vähemmän demokraattinen.

Kirjan toimittajan Kirill Postoutenkon artikkeli on hyvä seuraaja edelliselle. Se pureutuu mallikkaasti yksityiskohtaisen analyysin kautta siihen, miten Stalinin NL:ssa ja Hitlerin Saksassa aktiivinen ja ”kaikkialla läsnä oleva” (*omnipresent*) johtajuus ilmeni johtajiensa kautta. Postoutenko tarkastelee tätä Stalinin ja Hitlerin vuosien 1935–1943 välisenä aikana pitämien puheiden kautta (s. 91–92). Vertailuaineistoksi hän on ottanut ei-totalitaarisen yhteiskunnan johtajan, USA:n Rooseveltin

puheita samalta ajalta. Kiinnostava piirre tulee esille siinä, että Stalinin diskursiivinen valta ei pidä juuri sisällään viittauksia itseensä, puhumattakaan ego-sentrisistä ”minä”-viittauksista. Hitlerin puhe on sen sijaan täynnä näitä, mutta niitä löytyy Rooseveltiltakin. Postoutenko lähtee alun kvantitatiivis-vetoisesta tekstianalyysista rakentamaan sosiologis-historiallisia määritelmiä kullekin johtajalle. Hitlerin johtajuuden diskursiivinen legitimointi ilmeni toisteisilla passiivirakenteilla, joilla hän toi esille viittauksia niin lailliseen valtaan kuin yhteiskunnalliseen vakauteen. Nämä passiivissa tuotetut viittaukset puolestaan taustoittivat yksilöllisiä *Ich*-viittauksia. Siinä missä Hitlerillä leksikaaliset, morfologiset ja syntaktiset arkaismit pyrkivät tukemaan hänen johtajuuttaan karismaattisen vallan perinteitä aktivoimalla, Stalinilla samaa virkaa noudattivat byrokraattinen sanasto ja lauserakenteet. Rooseveltin karismaattinen ja populistinen johtajuus ilmenee osin samoin diskursiivisin keinoin kuin Hitlerillä. Keskeinen ero on siinä, että Rooseveltin oma ääni oli alistainen oman kontekstinsa rakenteille: toisin sanoen, hänen diskursiivinen presidenttiytensä oli sidottu institutionaalisesti aikarajalliseen presidenttiyteen (vaalit ja äänestäjät), jota osaltaan ilmentävät Rooseveltin populistiset viittaukset ”sinuun”. Artikkelin kiehtovin anti liittyy ennen kaikkea Stalinin diskursiiviseen valtaan suhteessa hänen jotakuinkin absoluuttiseen yksinvaltaansa. Stalinin pidättyvyys ”minä”-viittauksista sekä toisaalta neuvostolehdistön ylitsepuksuvat viittaukset häneen kolmannessa persoonassa vahvistivat selkeästi neuvostosysteemin kollektiivisen ideologian ja individualistisen valtasysteemin eroavuutta. Neuvostodiktattori esitetään omana aikanaan kiinnostavasti niin

omassa kuin julkisessa diskursissa arvokkaan tiedon varastona enemmän kuin historian agenttina. Tässä ilmenee selvä ero Hitlerin muutosvetoiseen ”totalitaariseen” diskurssiin.

Dmitri Zakharinin artikkeli on huima katsaus varhaisen neuvostoyhteiskunnan ja itäisen kristillisyyden äänifilosofiisiin yhteyksiin. Zakharin tarkastelee sitä, miten varhainen Neuvostoliiton elektro-akustinen media mukaili perinteisiä uskonollisia äänimaisemia ja filosofiaa. Esimerkiksi Venäjän kristillisessä perinteessä kirkonkelloja kohdeltiin elävinä olentoina paljon pidempään kuin lännessä. Kirkonkelloja saatettiin rangaista kerettiläisyydestä muun muassa ”repimällä niiden kieli irti” tai pudottamalla ne kello-tornista alas (s. 161). Tuskin on siis täysin sattumaa, että Stalinin ajan kirkkojen tuhoamisvimmasa kirkkorakennuksen hävitystä edelsi usein juuri kirkonkellojen särkeminen. Merkittävämpi yhteys löytyy siinä transformaatiossa, jossa kirkonkellojen animistinen äänimaisema projisoitiin tehtaiden sireeneihin. Tieteellisellä tasolla tämä johti omanlaiseensa tiedeuskontoon, jossa neuvostoin-sinöörit inspiroituivat ääniaaltojen yhteydestä erilaisiin psyko-fyysisiin ilmiöihin – esimerkiksi tiettyjen äänien uskottiin aiheuttavan tietynlaista käyttäytymistä. Tämä puolestaan johti rajan hämärtymiseen niin estetiikan ja fysiologian kuin myös julkisen ja yksityisen välillä.

Juri Murašovin artikkeli puolestaan arvioi sitä, millä tavoin sosialistisen realismin synty liittyi radioon ja kuinka tätä taide- ja kulttuuripoliittista dogmaa voidaan tarkastella erityisenä ”radiopuhelin-poetiikkana” (*poetics of radiophonia*, s. 177). Tällä Murašov viittaa siihen, että 1920-luvun taiteellisen kokeellisuuden jälkeen uusi sähköinen media (radio ja elokuva) sekä painettu media tulivat keskiöön

teknologisessa, institutionaalisessa ja sosiaalisessa mielessä. Tätä seurasi kaksi samanaikaista prosessia: yhtäältä perinteinen venäläinen skeptisismi painettua sanaa kohtaan lisääntyä, toisaalta uusi ideologinen viehtymys sähköistä mediaa kohtaan johti paradoksaaliseen ”kirjoitetun oraalisuuden” ihanteeseen, jonka pääarkkitehti oli Maksim Gorki (s. 179–181). Murašov tarkastelee tätä paradoksia kiehtovasti niiden korjausten valossa, joita Gorki oli tehnyt nuoren Mihail Luzginin romaanin *Varas* käsikirjoitukseen. Lukijalle tarjoillaan kiehtovia katkelmia alkuperäisestä versiosta ja sen perään samoja katkelmia Gorkin korjaamina. Murašov havainnoi kiehtovasti, kuinka Gorkin systemaattiset ja usein ”totaaliset” korjaukset Luzginin käsikirjoitukseen simuloivat suullista ”radiopuhelinmaista” narraatiota, joka ei salli minikäänlaista tekijäänsä kohdistuvaa reflektiota. Tässä suhteessa Gorkin ideaali loi keskeisen perustan sosialistisen realismin tavoitteelle poistaa kaikki pohdinnat omasta alkuperästään luoden lukijalle kuvan viestinnän ja järkeilyn automaattisesta luonteesta.

Totalitarian Communication on kattava ja monipuolinen kokonaisuus, josta löytyy lukuisia tartuntapintoja poliittisen viestinnän ja sen kontekstien ja olosuhteiden välisten kytkösten pohdintaan. Toisaalta tämä monipuolisuus lyö kirjan artikkelien keskinäistä sidoksisuutta hieman korville. Postoutenkon *prologomena* totalitariseen viestintään kirjan alussa on systemaattisuudessaan ja tieteellisyydessään vaikuttava ja ansiokas, mutta roolissaan turhan vaikeaselkoinen ja raskas. Se avautuu oikeastaan vasta useamman kirjan artikkelin jälkeen, ja olisi toiminut ehkä paremmin artikkelina muiden joukossa. Tältä osin kirjan lopettava Andreas Langenohl in ”Totalitaarisen viestinnän jälkimietteet” olisi

voinut toimia kirjan alussa lukijan koukuttajana, sillä hän nimenomaisesti pohtii totalitaarisen viestinnän jälkiä nyky-Venäjällä ja koko käsitteen mielekkyyttä. Langenohl kiteyttää oivasti viestinnän käsitteen hedelmällisyyden ja analyttisen potentiaalın suhteessa totalitarismiin: ”Sellainen yhteiskuntatieteellinen viestinnän malli, joka pitää sisällään viestien havaintokyvyn (*perception*) on

ristiriidassa totalitarismin käsitteen peruspiirteiden kanssa, jotka lähtevät muun muassa siitä, että viestijän, viestin ja vastaanottajan välillä vallitsee yhteiskunnan kokonaisuuteen palautuva totaalinen järjestys. Täten käsite ”totalitaarinen viestintä” voidaan laittaa ainoastaan lainausmerkkeihin” (s. 302).

Jussi Lassila

Maaillmoja ylläpitävä lehmä

Leo Granberg, Juha Kantanen & Katriina Soini (ed): *Sakha Ynaga. Cattle of the Yakuts*. Helsinki: Multiprint, 2009.

Maatalouden tutkimuskeskus ja Aleksanteri-instituutti toteuttivat Venäjän maatalouden eläingeonivarantojen uhanalaisuutta ja suojelua koskeneen tutkimushankkeen osana Suomen Akatemian ”Venäjä muutoksessa” tutkimusohjelmaa (2004–2007). Yksi hankkeen tutkimuskohteista oli jakutialainen maatiaislehmä, josta jakuutin kielellä käytetään nimitystä *Sakha ynaga*. Hankkeen tulokset on julkaistu artikkelikokoelmassa, johon sisältyvissä kahdeksassa artikkelissa hankkeen osanottajat vaihtelevina kokoonpanoina esittelevät monipuolisesti sen tuloksia.

Teoksen toimittajien kirjoittamassa johdantoluvussa hankkeen tavoitteet tiivistyvät kolmeksi teemaksi: (1) Jakutian maatiaislehmän merkitys jakuuttien toimeentuloperustan muodostumiselle; (2) maatiaislehmän asema jakuuttien nykyisessä toimeentulossa; sekä (3) maatiaislehmän geneettinen ainutlaatuisuus ja sen geeniperimän suojelu. Julkaisun lukija ei pety. Sen artikkelit tarjoavat monipuolista aineistoa kaikkiin näihin teemoihin.

Jakutia eli Sahan tasavalta käsittää noin 3,1 miljoonan neliökilometrin suuruisen alueen

Itä-Siperiassa. Sen pohjoisen rajamaan muodostaa Jäämeren laaja rannikotundra, mutta valtaosa maan alueesta on mantereista ja ilmasto-oloiltaan ankaraa. Pohjoisosissa, missä tärkeimmät tutkimusalueet sijaitsivat, lämpötilan ääriarvojen vuotuinen vaihteluväli on lähes sata astetta (yli +30 °C kesällä ja alle -60 °C talvella). Lena-joen valuma-alue muodostaa noin puolet Jakutian pinta-alasta. Lisäksi maa käsittää useita pienempiä Jäämereen laskevia jokia sivuhaaroineen sekä jokien välisiä vuoristoja ja ylänköjä.

Inna Kopoteva ja Ulla Partanen esittelevät teoksen neljännessä luvussa Jakutian asuttamisen historiaa. Jakuutit, jotka ovat turkkilais-mongolialaista alkupeuraa, asuttivat alueen useana aaltona 900-luvulta alkaen. Jakuutit olivat paimentolaisia ja toivat mukanaan lehmiä ja hevosia, joiden kasvattamisesta muodostui heidän toimeentulonsa pääasiallinen lähde. Uuden asuinalueensa tulvaniittyjen turvin he muodostivat pysyviä asutuskeskittyviä. Venäläiset kasakat ja kauppiat levittäytyivät alueelle 1600-luvulla. Jakutsk, Lena-joen rantapengerellä sijaitseva nykyinen pääkaupunki, on alun perin ollut venäläisten kasakoiden linnoitus.

Jakuutit ovat olleet erityisen riippuvaisia kotieläimistään, sekä lehmistä että hevosista.